

gada pārskata ziņojums

2008.

Streszczenie

EUROPEJSKI INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH

Sprawozdanie roczne za rok **2008**

Streszczenie

EUROPEJSKI INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH

Adres poštowy: rue Wiertz, 60 — B-1047 Bruksela
Biuro: rue Montoyer, 63, Bruksela, Belgia
Adres poczty elektronicznej: edps@edps.europa.eu
Strona internetowa: www.edps.europa.eu
Tel. (32-2) 283 19 00
Faks (32-2) 283 19 50

***Europe Direct – tai paslauga, padésianti Jums rasti atsakymus į klausimus apie
Europos Sąjungą***

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Kai kurie mobiliojo ryšio operatoriai neteikia paslaugos skambinti 00 800 numeriu arba šie skambučiai yra mokami.

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra internete.
Ji pasiekama per EUROPA serverį (<http://europa.eu>).

Katalogo duomenys pateikiami šio leidinio pabaigoje.

Liuksemburgas: Europos Bendrijų oficialiųjų leidinių biuras, 2009

ISBN 978-92-95030-89-3

© Europos Bendrijos, 2009
Leidžiama dauginti, nurodžius šaltinį

Wprowadzenie

Dokument ten jest streszczeniem sprawozdania rocznego Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD) za rok 2008. Niniejsze sprawozdanie dotyczy roku 2008 będącego czwartym pełnym rokiem działalności EIOD jako nowego, niezależnego organu nadzoru. Sprawozdanie to zamyka również pierwszy mandat EIOD i daje sposobność do podsumowania rozwoju tej instytucji od czasu jej ustanowienia.

Peter Hustinx (EIOD) i Joaquín Bayo Delgado (zastępca EIOD) objęli swoje stanowiska w styczniu 2004 roku, aby utworzyć organ zajmujący się ochroną danych osobowych na szczeblu Unii Europejskiej (UE). Misją EIOD jest zapewnienie poszanowania przez instytucje i organy wspólnotowe podstawowych praw i wolności osób fizycznych, a zwłaszcza ich prywatności, w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych.

Do głównych zadań EIOD określonych w rozporządzeniu (WE) nr 45/2001¹ należy:

- monitorowanie i zapewnianie przestrzegania przez instytucje i organy wspólnotowe przepisów wspomnianego rozporządzenia podczas przetwarzania danych osobowych („nadzór”);
- doradzanie instytucjom i organom wspólnotowym we wszystkich sprawach związanych z przetwarzaniem danych osobowych. Obejmuje to konsultacje w sprawie wniosków legislacyjnych i monitorowanie nowych wydarzeń, które mają wpływ na ochronę danych osobowych („konsultacje”);
- współpraca z krajowymi instytucjami nadzoru oraz organami nadzoru w ramach trzeciego filaru UE z myślą o poprawie spójności w dziedzinie ochrony danych osobowych („współpraca”).

Niniejsze sprawozdanie dowodzi, że zarówno w dziedzinie nadzoru, jak i konsultacji osiągnięto wielkie postępy. Poprawia się przestrzeganie przepisów i zasad w zakresie ochrony danych w instytucjach i organach wspólnotowych, wciąż jednak istnieją wielkie wyzwania. Nacisk kładziony do tej pory na nadzór przenosi się zatem na monitorowanie realizacji zaleceń udzielanych w ramach kontroli wstępnej i na poprawę przestrzegania przepisów w agencjach. W tym kontekście EIOD przeprowadził również pierwszą serię kontroli na miejscu w różnych instytucjach i organach, aby w praktyce sprawdzić postępy w przestrzeganiu przepisów.

W roku 2008 EIOD udzielił jeszcze więcej porad i przedłożył opinie dotyczące jeszcze wyższej liczby wniosków legislacyjnych. Objął swoim zakresem działania bardziej zróżnicowane dziedziny i wszystkie etapy procedury legislacyjnej. Większość opinii EIOD nadal dotyczyła kwestii związanych z przestrzenią wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, ale sporego znaczenia nabrały również inne obszary polityki, takie jak e-prywatność, publiczny dostęp do dokumentów czy transgraniczna opieka zdrowotna.

We współpracy z krajowymi organami nadzoru nadal koncentrowano się na roli Grupy Roboczej Art. 29, co zaowocowało przyjęciem nowego programu prac i kilkoma sukcesami w pierwszym roku jej działania. EIOD nadal kładł nacisk na skoordynowany nadzór nad systemem Eurodac oraz na ścisłą współpracę z organami ds. ochrony danych w dziedzinie współpracy policyjnej i sądowej.

¹ Rozporządzenie (WE) 45/2001 z dnia 18 grudnia 2000 r. o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy wspólnotowe i o swobodnym przepływie takich danych (Dz.U. L 8 z 12.1.2001)

Wyniki osiągnięte w 2008 roku

w sprawozdaniu rocznym z 2007 roku wspomniano, że na 2008 rok wybrano wymienione poniżej cele główne. Większość z tych celów została w pełni lub częściowo zrealizowana.

- **Wsparcie sieci inspektorów ochrony danych**

EIOD nadal silnie wspierał inspektorów ochrony danych i zachęcał ich do dalszej wymiany wiedzy fachowej i najlepszych wzorców. Szczególną uwagę poświęcił inspektorom ochrony danych działającym w niedawno ustanowionych agencjach.

- **Rola kontroli wstępnych**

Wydano rekordową liczbę opinii dotyczących kontroli wstępnej, choć w odniesieniu do większości instytucji i organów prace związane z zamknięciem kontroli wstępnej prowadzonych operacji przetwarzania danych nie są jeszcze zakończone. Większy nacisk położono na realizację zaleceń.

- **Wytyczne horyzontalne**

Opracowano – początkowo z myślą o ułatwieniu kontroli wstępnych w agencjach – wytyczne w sprawie istotnych kwestii wspólnych dla większości instytucji i organów (np. rekrutacja personelu, przetwarzanie danych dotyczących zdrowia). Wytyczne te zostaną wkrótce udostępnione wszystkim zainteresowanym stronom.

- **Sprawdzanie postępów w przestrzeganiu przepisów**

EIOD nadal sprawdzał postępy w przestrzeganiu przepisów rozporządzenia (WE) nr 45/2001 przez wszystkie instytucje i organy; sprawozdanie na ten temat zostanie przedstawione do połowy 2009 roku. Oprócz tego ogólnego przeglądu EIOD przeprowadził pierwszą serię kontroli w różnych instytucjach i organach, aby sprawdzić przestrzeganie przepisów dotyczących konkretnych obszarów.

- **Obszerne systemy**

EIOD w dalszym ciągu pracuje wraz z krajowymi organami nadzoru nad skoordynowanym nadzorem systemu Eurodac i wdrożeniem programu prac przyjętego w tym celu. EIOD poczynił również pierwsze kroki w kwestii innych obszerne systemów, takich jak SIS II i VIS.

- **Opinie dotyczące aktów prawnych**

EIOD wydał rekordową liczbę opinii lub uwag do wniosków dotyczących nowych aktów prawnych lub powiązanych dokumentów odnoszących się do dziedzin bardziej różnorodnych niż kiedykolwiek wcześniej i zapewnił stosowny wkład we wszystkie etapy procedury legislacyjnej.

• **Traktat lizboński**

Szczegółowej analizie poddano wpływ traktatu lizbońskiego na dziedzinę ochrony danych osobowych, ale wejście tego traktatu w życie zależy od ostatecznej jego ratyfikacji przez kilka państw członkowskich. Analiza ta wskazała, że traktat ma – ze względów instytucyjnych i merytorycznych – wielki potencjalny wpływ, a jego wejście w życie stworzyłoby duże możliwości poprawy ochrony danych.

• **Informacje on-line**

Informacje dostępne na stronie internetowej EIOD zostały ulepszone, zarówno dzięki uaktualnieniu i rozwinięciu jej zawartości, jak i poprawie sprawności jej działania. Dalsze ulepszenia są spodziewane w ciągu 2009 roku; jednym z nich będzie elektroniczny biuletyn.

• **Regulamin wewnętrzny**

Dokonano znacznych postępów w przygotowywaniu regulaminu wewnętrznego obejmującego poszczególne funkcje i działania EIOD; w toku są również prace nad wewnętrznymi podręcznikami proceduralnymi opisującymi najważniejsze czynności. Wyniki tych prac wraz praktycznymi narzędziami dla zainteresowanych stron zostaną zamieszczone na stronie internetowej EIOD w 2009 roku.

• **Zarządzanie zasobami**

Zarządzanie zasobami finansowymi i ludzkimi zostało skonsolidowane lub było tematem dalszych prac, a inne wewnętrzne procedury zostały udoskonalone. Poprawione zostały również funkcjonalność i skuteczność kontroli wewnętrznej.

Cele na rok 2009

będzie to pierwszy rok nowej kadencji EIOD z częściowo odnowionym składem osobowym instytucji. Oczekuje się zatem z jednej strony kontynuacji wcześniejszych działań, a z drugiej – działań nowych. W roku tym dokonana zostanie strategiczna ocena kompetencji i zadań EIOD oraz wyznaczone zostaną główne ścieżki rozwoju na następne cztery lata. Refleksja ta zbiegnie się ze znacznymi zmianami zewnętrznego środowiska EIOD, takimi jak wyzwania związane z powstaniem nowych europejskich aktów prawnych, powołaniem nowej Komisji Europejskiej, możliwym wejściem w życie traktatu lizbońskiego, innymi nowymi długoterminowymi strategiami politycznymi i ramami prawnymi oraz z łącznym wpływem powyższych czynników na ochronę danych. EIOD zamierza w tym kontekście zająć wyraźne stanowisko i w następnym sprawozdaniu rocznym poinformuje o wnioskach wyciągniętych w tej nowej sytuacji.

Na rok 2009 wybrano następujące główne cele, bez uszczerbku dla wyniku wspomnianej strategicznej refleksji. Osiągnięte wyniki zostaną przedstawione w sprawozdaniu w przyszłym roku.

- **Wsparcie sieci inspektorów ochrony danych**

EIOD nadal będzie silnie wspierał inspektorów ochrony danych, zwłaszcza działających w niedawno ustanowionych agencjach, i zachęcał ich do dalszej wymiany wiedzy fachowej i najlepszych wzorców w celu poprawy skuteczności ich działań.

- **Rola kontroli wstępnych**

EIOD zamierza zakończyć kontrole wstępne przeprowadzanych w omawianym okresie operacji przetwarzania danych w odniesieniu do większości instytucji i organów oraz kłaść coraz większy nacisk na realizację zaleceń. Szczególna uwaga zostanie poświęcona kontrolom wstępnym operacji przetwarzania danych wspólnych dla większości agencji.

- **Wytyczne horyzontalne**

EIOD będzie nadal opracowywał wytyczne związane z ważnymi kwestiami dotyczącymi większości instytucji i organów i będzie je powszechnie udostępniał. Opublikowane zostaną wytyczne na temat nadzoru wideo, co pozwoli również na skupienie uwagi na sytuacjach, które wiążą się z określonymi zagrożeniami.

- **Rozpatrywanie skarg**

EIOD opublikuje również ramy polityczne dotyczące rozpatrywania skarg, aby poinformować wszystkie zaangażowane strony o stosownych procedurach, w tym o kryteriach pozwalających zdecydować o ewentualnej potrzebie wszczęcia dochodzenia w związku ze złożonymi do EIOD skargami.

- **Polityka kontroli**

EIOD będzie kontynuował sprawdzanie postępów w przestrzeganiu przepisów rozporządzenia (WE) nr 45/2001, czemu towarzyszyć będą różnego rodzaju kontrole we wszystkich instytucjach i organach; coraz częściej przeprowadzane będą kontrole na miejscu. Na stronie internetowej EIOD opublikowane zostaną w 2009 roku założenia ogólnej polityki kontroli.

- **Zakres konsultacji**

Na podstawie systematycznie sporządzanego spisu stosownych tematów i priorytetów EIOD będzie w dalszym ciągu regularnie wydawał opinie lub zgłaszał uwagi na temat wniosków dotyczących nowych aktów prawnych i śledził dalszy tok prac.

- **Program sztokholmski**

EIOD zamierza poświęcić szczególną uwagę przygotowaniu nowego pięcioletniego programu politycznego dotyczącego przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, który ma zostać przyjęty przez Radę Europejską pod koniec 2009 roku. Jako jeden z głównych warunków zostanie uwypuklona potrzeba skutecznych zabezpieczeń służących ochronie danych.

- **Działania informacyjne**

EIOD będzie w dalszym ciągu podnosił jakość i skuteczność narzędzi informatycznych on-line (strony internetowej i elektronicznego biuletynu) i oceniał inne działania informacyjne, a w razie potrzeby również nadawał im nowocześniejszy charakter.

- **Regulamin wewnętrzny**

EIOD przyjmie i opublikuje regulamin wewnętrzny potwierdzający lub wyjaśniający praktyki obowiązujące w odniesieniu do różnych spoczywających na nim zadań i wykonywanych przez niego czynności. Praktyczne narzędzia dla zainteresowanych stron zostaną udostępnione na stronie internetowej.

- **Zarządzanie zasobami**

EIOD będzie dalej konsolidował i rozwijał działania związane z zasobami finansowymi i ludzkimi; udoskonali również inne wewnętrzne procedury. Szczególną uwagę zwróci na długofalową rekrutację personelu, potrzebę uzyskania dodatkowej przestrzeni biurowej i rozwijanie systemu zarządzania sprawami.

Nadzór

Jedną z głównych ról EIOD jest niezależny nadzór nad operacjami przetwarzania danych przeprowadzanymi przez instytucje lub organy wspólnotowe. Ramy prawne stanowi w tym względzie rozporządzenie (WE) nr 45/2001 określające szereg zobowiązań dotyczących osób przetwarzających dane, a także szereg praw osób, których dane osobowe są przetwarzane.

O operacjach przetwarzania danych osobowych, które nie wiążą się ze szczególnym zagrożeniem dla podmiotów danych, powiadamiany jest jedynie inspektor ochrony danych danej instytucji lub organu. Jeżeli przetwarzanie danych osobowych wiąże się ze szczególnymi zagrożeniami dla osób, których dane są przetwarzane, podlega ono kontroli wstępnej dokonywanej przez EIOD. EIOD stwierdza następnie, czy dana operacja przetwarzania jest zgodna z przepisami rozporządzenia.

Zadania związane z nadzorem, które są domeną zastępcy inspektora, obejmują udzielanie porad i pomocy inspektorom ochrony danych, wstępną kontrolę operacji przetwarzania wiążących się z zagrożeniem, a także prowadzenie dochodzeń, w tym kontroli na miejscu, i rozpatrywanie skarg.

Kontrole wstępne

W 2008 roku kontrole wstępne pozostawały jednym z głównych elementów nadzorczej funkcji EIOD.

Jak wspomniano w poprzednich sprawozdaniach rocznych, EIOD nieustannie zachęca inspektorów ochrony danych do zwiększania liczby kierowanych do niego powiadomień o potrzebie przeprowadzenia kontroli wstępnej. Za termin otrzymania powiadomień o potrzebie przeprowadzenia kontroli wstępnej przez EIOD – były to przypadki *ex-post* – przyjęto wiosną 2007 roku, aby skłonić instytucje i organy wspólnotowe do intensywniejszych starań służących pełnemu wywiązaniu się z obowiązku dotyczącego powiadomień. Skutkiem powyższego działania był istotny wzrost liczby powiadomień.

Zasadniczo rok 2008 był czasem intensywnej pracy; wydano w tym okresie więcej **opinii dotyczących kontroli wstępnej** (105 opinii) niż w którymkolwiek z lat poprzednich. Tylko w niewielkiej części przypadków (18 spraw) były to „właściwe” sprawy dotyczące kontroli wstępnej, tzn. takie, w których zaangażowane instytucje postępowaly zgodnie z procedurą kontroli wstępnej przed rozpoczęciem operacji przetwarzania danych.

Po raz pierwszy EIOD zdecydował się zasugerować, by wycofano niektóre powiadomienia. Decyzja ta była spowodowana faktem, że powiadomienia te dotyczyły starych operacji przetwarzania danych, które miały właśnie zostać zastąpione nowymi, lub też informacje w nich zawarte były niewystarczające, by możliwe było prawidłowe zrozumieniu zaszytych wydarzeń lub procedury.

W odniesieniu do czasu, którego EIOD potrzebował na sporządzenie opinii, w porównaniu z rokiem 2007 skrócił się on o ponad dwa dni. Jest to wynik wysoce zadowalający, biorąc pod uwagę coraz większą liczbę i coraz bardziej złożony charakter powiadomień. EIOD jest jednak zaniepokojony długimi

terminami, jakich potrzebują instytucje i organy na uzupełnienie informacji. W tym kontekście EIOD ponownie przypomina im o spoczywającym na nich obowiązku współpracy z EIOD i przekazywania mu żądanych informacji.

W 2008 roku sprawy dotyczące przeprowadzania kontroli wstępnych *ex-post*² dotyczyły głównie następujących kwestii: dane dotyczące zdrowia przetwarzane przez instytucje i organy, rekrutacja personelu i selekcja kandydatów, ocena personelu, akredytacja dziennikarzy, system zarządzania tożsamością, kontrola dostępu i postępowania sprawdzające.

Jeśli chodzi o główne kwestie, których dotyczyły właściwe kontrole wstępne, były nimi określone procedury selekcji, mianowicie te stosowane w Agencji Praw Podstawowych i przy wyborze EIOD, pilotażowy projekt dotyczący monitorowania osób, system elastycznego czasu pracy, kontrola tożsamości i kontrola dostępu oraz monitorowanie elektroniczne.

Niektóre ważne kwestie zostały poruszone po raz pierwszy, np. usługa zarządzania tożsamością, kontrola dostępu przez skanowanie tęczówki lub potwierdzenie autentyczności odcisków palców, postępowania sprawdzające, monitorowanie korzystania z Internetu przez personel i system telewizji przemysłowej (CCTV).

Skargi

Łączna liczba skarg była w 2008 ponownie wyższa (otrzymano ich 91), przy czym mniej skarg niż poprzednio było dopuszczalnych (uznano za takie 23 skargi), ale ogółem charakteryzowały się one większą złożonością. W zdecydowanej większości otrzymane skargi zostały uznane za niedopuszczalne, w szczególności dlatego, że dotyczyły one wyłącznie przetwarzania danych osobowych na szczeblu państw członkowskich (a zatem wchodziły w zakres kompetencji krajowych organów ds. ochrony danych). Sprawy dopuszczalne dotyczyły w szczególności kwestii takich jak dostęp do danych, przetwarzanie danych szczególnie chronionych, prawo do sprostowania informacji i obowiązek ich udzielania.

EIOD kontynuował prace nad ramami politycznymi, którym podlegać ma rozpatrywanie skarg. Główne elementy procedury i wzór formularza do składania skarg, wraz z informacjami na temat dopuszczalności skarg, zostaną udostępnione na stronie internetowej EIOD w 2009 roku. Ta publikacja na pomoc potencjalnym skarżącym w złożeniu skargi i równocześnie ograniczyć liczbę skarg będących w sposób oczywisty niedopuszczalnymi.

Polityka kontroli

Pierwsza część działania o nazwie „termin – wiosna 2007” zapoczątkowanej w 2007 roku miała formę pism skierowanych do dyrektorów wszystkich instytucji i agencji z myślą o sprawdzeniu postępów w wykonywaniu przepisów rozporządzenia. Na podstawie otrzymanych informacji zwrotnych EIOD sporządził ogólne sprawozdanie, które zostało upublicznione w maju 2008 roku i przesłane do wszystkich instytucji i agencji. Jak zapowiedziano, działanie to zapoczątkowało prowadzoną obecnie przez EIOD serię działań mających na celu zapewnienie przestrzegania przepisów rozporządzenia i mogących skutkować ewentualnymi kontrolami na miejscu.

² Kontrole wstępne *ex-post* dotyczą operacji przetwarzania danych, które rozpoczęły się przed mianowaniem EIOD i jego zastępcy (17 stycznia 2004 r.) i które nie mogły w związku z tym zostać skontrolowane przed ich rozpoczęciem.

W tym kontekście EIOD nadal pracował nad zdefiniowaniem **polityki kontroli** i przeprowadził pierwszą serię kontroli na miejscu w różnych instytucjach i organach, aby w praktyce sprawdzić postępy w przestrzeganiu przepisów. Pretekstem do przeprowadzenia kontroli może być skarga; EIOD może ich dokonywać również z własnej inicjatywy. Podczas kontroli EIOD weryfikuje fakty i rzeczywistą sytuację na miejscu. Kontrole mogą być również ważnym przyczynkiem do poszerzenia w kontrolowanych instytucjach wiedzy związanej z kwestiami dotyczącymi ochrony danych.

W 2008 roku EIOD określił pierwszą kompleksową procedurę obowiązującą w odniesieniu do jego działań kontrolnych. Miała ona trzy fazy:

- w pierwszej z nich przeprowadzono dwie wizyty próbne, których celem było przetestowanie metodologii EIOD na miejscu;
- w drugiej fazie EIOD doprecyzował swoją praktyczną metodologię;
- w trzeciej fazie dokonano dwóch kontroli w europejskich instytucjach i organach – Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym i Europejskim Urzędzie ds. Bezpieczeństwa Żywności – które zostały wybrane do działania „termin – wiosna 2007”.

Środki administracyjne

EIOD w dalszym ciągu udzielał porad także w kwestii środków administracyjnych planowanych przez instytucje i organy wspólnotowe w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych. Poruszono różne problematyczne kwestie, takie jak nowy wzór zaświadczenia lekarskiego, dostęp do dokumentów publicznych zawierających dane osobowe, przepisy mające zastosowanie do niektórych działań związanych z przetwarzaniem danych, przekazanie akt medycznych do sądu krajowego, przepisy wykonawcze do rozporządzenia (WE) nr 45/2001 i skargi rozpatrywane przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Nadzór wideo

EIOD kontynuował prace nad **wytycznymi** w sprawie nadzoru wideo, aby udostępnić instytucjom i organom UE praktyczne wskazówki w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych przy wykorzystywaniu systemów nadzoru wideo. Pierwszy wewnętrzny roboczy projekt wytycznych został przygotowany przed końcem 2008 roku. Projekt ten zostanie upubliczniony do połowy 2009 roku w celu poddania go konsultacjom.

Konsultacje

EIOD udziela instytucjom i organom wspólnotowym porad dotyczących kwestii ochrony danych w różnych dziedzinach polityki. Ta konsultacyjna rola ma zastosowanie do wniosków dotyczących nowych aktów prawnych oraz do inicjatyw, które mogą mieć wpływ na ochronę danych osobowych w UE. Zazwyczaj konsultacje mają postać formalnej opinii, ale EIOD może również udzielać wskazówek w formie uwag lub dokumentów strategicznych. W zakres tego obszaru działania EIOD wchodzi również śledzenie postępów technologicznych, które mają wpływ na ochronę danych.

Opinie EIOD i główne zagadnienia

W 2008 roku EIOD wydał **14 opinii** w sprawie wniosków dotyczących prawodawstwa UE. Wzorem lat poprzednich znaczna część tych opinii dotyczyła przestrzeni **wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości**, zarówno w ramach filaru wspólnotowego, jak i w obszarze współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych (tzw. trzeci filar). Tej dziedziny dotyczyła blisko połowa opinii wydanych w sprawie wniosków legislacyjnych, tzn. 6 z 14. Ważnym wydarzeniem w tym względzie było przyjęcie **decyzji ramowej w sprawie ochrony danych** z dnia 27 listopada 2008 r., która dotyczy ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Przez cały czas trwania negocjacji dotyczących tego aktu prawnego był on jednym z głównych przedmiotów zainteresowania EIOD, który poświęcił mu trzy opinie i sformułował uwagi na jego temat.

EIOD poświęcił szczególną uwagę także propozycji wprowadzenia zmian do rozporządzenia w sprawie **publicznego dostępu do dokumentów** przechowywanych przez instytucje UE oraz przeglądowni dyrektywy w sprawie prywatności i łączności elektronicznej (**dyrektywy o e-prywatności**). Również kwestie powiązane z **danymi dotyczącymi przelotu pasażera** (PNR), a zwłaszcza dalsze losy propozycji UE w sprawie PNR zajmowały poczytne miejsce w konsultacyjnej działalności EIOD.

Wymiana informacji

Kwestia wymiany informacji, w szczególności ustanowienie systemów informacyjnych i dostęp do nich, była obszarem o szczególnym znaczeniu. EIOD przyjął opinie w sprawie systemów wymiany informacji dotyczących systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (IMI), Eurojustu, bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony dzieci korzystających z Internetu, ECRIS, grupy kontaktowej wysokiego szczebla UE–USA ds. wymiany informacji oraz europejskiej strategii w dziedzinie e-sprawiedliwości. Wydane zostały również wstępne uwagi do pakietu Komisji na temat zarządzania granicami UE.

W opiniach EIOD podkreślono, że należy każdorazowo właściwie i uważnie ocenić potrzebę takiej wymiany informacji. Ponadto w chwili ustanawiania takiej wymiany informacji należy wdrożyć konkretne zabezpieczenia służące ochronie danych.

Nowe technologie

EIOD kilkakrotnie poruszał kwestię korzystania z nowych technologii (np. ECRIS, europejska strategia w dziedzinie e-sprawiedliwości). Wielokrotnie wzywał on o zadbanie, by względy dotyczące ochrony danych były brane pod uwagę na możliwie najwcześniejszym etapie („**domyślna ochrona prywatności**”).

Podkreślał również, że narzędzia oparte na nowych technologiach powinny być wykorzystywane nie tylko do zapewnienia wymiany informacji, ale również do umocnienia praw osób, których dane są przetwarzane.

Skrupulatnie śledzone i komentowane były również – w następstwie wydanego przez Komisję Europejską komunikatu w sprawie identyfikacji radiowej i związanej z nią opinii EIOD – postępy zachodzące w ramach **społeczeństwa informacyjnego**, takie jak **identyfikacja radiowa** i otoczenie inteligentne.

EIOD wyjaśnił również, w jaki sposób może przyczynić się do **badania i rozwoju technologicznego UE** (RTD) i skonsolidował działania już rozpoczęte. Przyjęto **dokument strategiczny** opisujący rolę, którą instytucja mogłaby odegrać w odniesieniu do projektów badawczo-rozwojowych objętych siódmym programem ramowym w zakresie badań i rozwoju technologicznego.

Jakość danych

Innym ważnym tematem była jakość danych. Duża dokładność danych jest w istocie konieczna, by uniknąć niejasności przetwarzanych informacji. W związku z tym niezbędne jest regularne i właściwe sprawdzanie dokładności danych. Ponadto wysoka jakość danych stanowi nie tylko jedną z podstawowych gwarancji dla podmiotu danych, ale ułatwia także osobom przetwarzającym dane skuteczne ich wykorzystywanie.

Nowe tendencje i priorytety

Określono pewne możliwości przyszłych zmian, które posłużą za harmonogram realizacji głównych priorytetów EIOD. Priorytety te obejmują nowe **tendencje technologiczne** – takie jak rozwój systemów chmury obliczeniowej³ lub technologia sekwencjonowania DNA z szybkością światła – które wzbudzają poważne wątpliwości związane z ochroną danych i prywatnością.

Jeśli chodzi o nowe wydarzenia w dziedzinie **polityki i prawodawstwa**, to wśród głównych kwestii, którym EIOD zamierza poświęcić szczególną uwagę, są:

- refleksja nad dalszym udoskonaleniem **decyzji ramowej w sprawie ochrony danych**, tak by podnieść poziom ochrony zapewniany na mocy nowego instrumentu w trzecim filarze;
- przyszłość **dyrektywy w sprawie ochrony danych**;
- wieloletni program Komisji Europejskiej dotyczący dziedziny wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zwany **programem sztokholmskim**;
- główne tendencje dotyczące obszaru **egzekwowania prawa** i działań legislacyjnych związanych z walką z terroryzmem i przestępczością zorganizowaną;
- przegląd rozporządzenia w sprawie **publicznego dostępu do dokumentów**;
- nowe inicjatywy mające skłonić do częstszego korzystania z **transgranicznej opieki zdrowotnej** w połączeniu z wykorzystaniem technologii informatycznych.

³ Termin „chmura obliczeniowa” odnosi się do korzystania z takiej technologii komputerowej opartej na Internecie („chmurze”), która umożliwia oferowanie różnorodnych usług. Jest to styl informatyczny, dzięki któremu jako usługę w Internecie oferuje się dostęp do dynamicznie skalowalnych i często zwirtualizowanych zasobów.

Współpraca

EIOD współpracuje z innymi organami ds. ochrony danych w celu wspierania jednolitej ochrony danych w całej Europie. Ta rola polegająca na współpracy obejmuje również współpracę z organami nadzorczymi ustanowionymi w ramach trzeciego filaru UE i w kontekście obszernych systemów IT.

Głównym forum współpracy pomiędzy organami ds. ochrony danych w Europie jest **Grupa Robocza Art. 29**, która udziela Komisji Europejskiej niezależnych porad w kwestiach dotyczących ochrony danych. EIOD uczestniczy w działaniach tej grupy, która odgrywa jedną z głównych ról w jednolitym stosowaniu dyrektywy w sprawie ochrony danych.

Współpraca EIOD z tą grupą zaowocowała dobrą synergia i poświęcona była wielu kwestiom, ale główny nacisk położono na wykonanie dyrektywy w sprawie ochrony danych i na te wyzwania dotyczące ochrony danych, które wiążą się z nowymi technologiami. EIOD udzielił również silnego poparcia inicjatywom służącym ułatwieniu międzynarodowych przepływów danych (takim jak wiążące zasady dla przedsiębiorstw).

W 2008 roku grupa robocza przyjęła opinie dotyczące wniosków legislacyjnych, które to wnioski w niektórych przypadkach były również wcześniej przedmiotem opinii EIOD (np. przegląd dyrektywy o e-privacy). Konsultacje z EIOD są obowiązkowym elementem procesu prawodawczego UE, ale wkład grupy roboczej jest również niezwykle przydatny, zwłaszcza ze względu na fakt, że może dotyczyć kwestii szczególnie istotnych z punktu widzenia danego kraju. EIOD z zadowoleniem przyjmuje zatem wkład grupy roboczej, który jest w dużym stopniu zbieżny z jego własnymi opiniami.

Jedno z najważniejszych zadań EIOD w zakresie współpracy jest związane ze skoordynowanym nadzorem nad systemem **Eurodac** – krajowe organy ds. ochrony danych i EIOD ponoszą w tym przypadku wspólną odpowiedzialność za nadzór nad ochroną danych. Grupa ds. koordynowania nadzoru nad systemem Eurodac – złożona z krajowych organów ds. ochrony danych i EIOD – spotkała się dwukrotnie w 2008 roku i skupiła się na wykonaniu programu prac przyjętego przez siebie w grudniu 2007 roku. Do celów bliższej analizy i sprawozdawczości wybrano trzy tematy ujęte w programie prac, mianowicie: informowanie podmiotów danych, dzieci a Eurodac i DubliNet⁴. Równocześnie obiektem zainteresowania stały się ramy prawne będące podstawą działania tej grupy; Komisja Europejska podjęła się przeglądu rozporządzenia dublińskiego i rozporządzenia Eurodac w ramach ogólnych środków azylowych.

Potrzeba bliskiej współpracy między EIOD a innymi organami ds. ochrony danych w **kwestiach dotyczących trzeciego filaru** – obszaru współpracy policyjnej i sądowej – stała się bardziej widoczna w ostatnich latach na skutek większej liczby inicjatyw podejmowanych na szczeblu europejskim i międzynarodowym, których celem jest gromadzenie danych osobowych i wspólne z nich korzystanie. EIOD dąży do zapewnienia wysokiego i jednolitego poziomu ochrony danych w ramach działalności organów nadzoru ds. ochrony danych (wspólnych organów nadzoru dla Schengen, Europolu, Eurojustu i systemu informacji celnej) ustanowionych w ramach trzeciego filaru UE. W roku 2008 EIOD

⁴ DubliNet jest bezpieczną elektroniczną siecią kanałów umożliwiających przesyłanie informacji między organami krajowymi zajmującymi się wnioskami o azyl. Zazwyczaj trafienie w systemie Eurodac spowoduje wymianę danych dotyczących osoby ubiegającej się o azyl. Wymiana ta dokona się w ramach DubliNet.

aktywnie uczestniczył w posiedzeniach organizowanych przez Grupę Roboczą ds. Policji i Wymiaru Sprawiedliwości, które poświęcone były kwestiom wymagającym szczególnej uwagi, takim jak konwencja z Prüm, decyzja ramowa w sprawie ochrony danych w ramach trzeciego filaru i PNR.

Współpraca w ramach innych **międzynarodowych forów** nadal była przedmiotem uwagi. Wzorem lat poprzednich EIOD wziął udział w europejskiej i międzynarodowej konferencji komisarzy ds. ochrony danych i prywatności, które były okazją do omówienia ważnych wyzwań w dziedzinie ochrony danych, takich jak postępy dotyczące bezpieczeństwa i nowe technologie oraz kwestia prywatności w świecie bez granic. Podjęto stosowne działania w następstwie tzw. inicjatywy londyńskiej poświęconej poszerzaniu wiedzy o ochronie danych i zwiększaniu efektywności ochrony. Wzorując się na podobnych inicjatywach zorganizowanych w roku 2005 i 2007, rozważa się również zorganizowanie trzeciego warsztatu na temat ochrony danych w organizacjach międzynarodowych.

Komunikacja

Informacje i komunikacja odgrywają centralną rolę w eksponowaniu głównych działań EIOD i poszerzaniu wiedzy zarówno o pracy EIOD, jak i o ochronie danych w ogóle. Ma to tym bardziej strategiczne znaczenie, że EIOD jest instytucją wciąż stosunkowo młodą i dlatego świadomość jej kompetencji na szczeblu UE musi być dalej zwiększana.

Obecnie, cztery lata po rozpoczęciu prac instytucji, widać, że nacisk położony na komunikację opłacił się i skutkuje zwiększeniem **widoczności** tego organu. Znaczącymi wskaźnikami sukcesu w tym względzie są: większa liczba wniosków o udzielenie informacji, wzrost liczby wizyt na stronie internetowej, stale rosnąca liczba odbiorców biuletynu, częste wnioski o wizyty studyjne w instytucji i zaproszenia do wzięcia czynnego udziału w konferencjach. Ponadto bardziej systematyczny kontakt z mediami i – w jego następstwie – znaczący wzrost obecności działań EIOD w mediach dodatkowo dowodzą, że EIOD stał się punktem odniesienia dla problematyki ochrony danych.

Głównym priorytetem działań komunikacyjnych były nadal **relacje z mediami** – w roku 2008 EIOD udzielił około 25 **wywiadów** dziennikarzom reprezentującym prasę, radio i telewizję oraz media elektroniczne. Służba prasowa wydała 13 **komunikatów**, z których większość dotyczyła opinii w sprawie nowych aktów prawnych mających istotne znaczenie z punktu widzenia ogółu społeczeństwa. Komunikaty te dotyczyły kwestii takich jak: przegląd dyrektywy o e-prywatności, przyjęcie decyzji ramowej w sprawie ochrony danych w ramach trzeciego filaru, publiczny dostęp do dokumentów UE i transatlantycka wymiana informacji do celów egzekwowania prawa. W maju 2008 roku zorganizowano również konferencję prasową, na której przedstawiono prasie główne wnioski ze sprawozdania rocznego za rok 2007.

Oprócz zapytań otrzymywanych często od mediów służba prasowa rozpatrzyła około 180 publicznych **wniosków o udzielenie informacji**, które zostały złożone przez różne osoby i zainteresowane strony. EIOD gościł również **grupy studentów** specjalizujących się w dziedzinie prawa europejskiego, kwestiach ochrony danych lub bezpieczeństwa systemów informatycznych; zaproszenia te miały być próbą nawiązania kontaktu ze światem akademickim.

Aby jeszcze bardziej wyeksponować swoją bieżącą działalność, EIOD nadal wykorzystywał następujące narzędzia informacyjne:

- **stronę internetową**: wprowadzono aktualizacje techniczne i ulepszono jej zawartość, w tym przez przygotowanie glosariusza pojęć dotyczących ochrony danych osobowych oraz sekcji „Pytania i odpowiedzi”. Dane statystyczne wskazują, że od dnia 1 lutego do dnia 31 grudnia 2008 r. zarejestrowano 81841 wejść na stronę, z kulminacją wynoszącą 10095 wejść w maju, w czasie gdy opublikowane zostało sprawozdanie roczne na rok 2007;
- **biuletyn elektroniczny**: w 2008 roku opublikowano pięć wydań biuletynu EIOD. Liczba odbiorców wzrosła znacznie między rokiem 2007 a 2008. Podjęto prace przygotowawcze mające na celu udostępnienie nowszej wersji biuletynu, który stałby się narzędziem informatycznym bardziej przyjaznym czytelnikowi;
- **działania promocyjne**: EIOD ponownie uczestniczył w Dniu Ochrony Danych oraz w dniu otwartym UE; podczas tych imprez w siedzibach głównych instytucji UE działały stoiska informacyjne EIOD;
- **broszura informacyjna**: rozpoczęto opracowywanie zaktualizowanej wersji broszury informacyjnej, zwłaszcza z myślą o kończącej się w styczniu 2009 roku pierwszej kadencji EIOD.

Administracja, budżet i personel

w celu dalszego zdecydowanego kontynuowania pomyślnie rozpoczętej działalności i – w konsekwencji – wypełniania nowych zadań EIOD uzyskał **dotatkowe zasoby** zarówno budżetowe (wzrost z 4 955 726 EUR w 2007 roku do 5 307 753 w 2008 roku), jak i osobowe (wzrost z 29 do 33 pracowników).

W odniesieniu do **budżetu** w 2008 roku zastosowano nową terminologię budżetową w celu zapewnienia przejrzystości wymaganej przez władzę budżetową. W swoim sprawozdaniu za rok budżetowy 2007 Europejski Trybunał Obrachunkowy stwierdził, że nie ma żadnych uwag po przeprowadzeniu kontroli.

W odniesieniu do **zasobów ludzkich** coraz większe eksponowanie działalności instytucji prowadzi do większego obciążenia pracą, a także do poszerzenia zakresu zadań. EIOD zdecydował się jednak na stopniowe powiększanie personelu, tak aby nowi pracownicy mogli być dokładnie wprowadzani w zakres swoich obowiązków. Dlatego w roku 2008 EIOD zwrócił się o utworzenie tylko czterech etatów. Program praktyk nadal zapewnia obecność dwóch stażystów w czasie jednej sesji. Dodatkowo zatrudniono dwóch ekspertów krajowych oddelegowanych przez krajowe organy ds. ochrony danych.

Jeśli chodzi o **strukturę organizacyjną**, wzrastające obciążenie pracą było impulsem do stworzenia nowej funkcji koordynatora. W związku z tym wyznaczono pięciu koordynatorów w ramach zespołów odpowiedzialnych za konsultacje i za nadzór.

W odniesieniu do **kontroli wewnętrznej** ocena przeprowadzona przez służby EIOD i służby audytu wewnętrznego potwierdziła funkcjonalność i skuteczność systemu kontroli wewnętrznej i zdolność tego systemu do zagwarantowania odpowiedniej pewności odnośnie do realizacji celów tej instytucji.

EIOD mianował własnego **inspektora ochrony danych**, aby czuwał nad stosowaniem przepisów rozporządzenia (WE) nr 45/2001 na szczeblu wewnętrznym. W 2008 roku kontynuowano proces wskazywania operacji, podczas których przetwarzane są dane osobowe, oraz ustalenia, które z tych operacji powinny podlegać kontroli wstępnej. Ukończono spis operacji wewnętrznych. Na tej podstawie rozpoczęto pierwszą procedurę powiadamiania.

Przyjęto nowe **przepisy wewnętrzne** niezbędne do prawidłowego funkcjonowania instytucji; dotyczą one decyzji w sprawie certyfikacji, środków bezpieczeństwa i mianowania wewnętrznego urzędnika ds. bezpieczeństwa EIOD.

Doprowadzono do końca wdrażanie nowego systemu **zarządzania dokumentami** (GEDA). Ma to być pierwszy krok na drodze do stworzenia systemu zarządzania przepływem spraw, który lepiej wesprze działania EIOD.

Komisja Europejska

Sprawozdanie roczne za rok 2008 — Streszczenie

Luksemburg: Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich

2008 — 16 str. — 21 x 29,7 cm

ISBN 978-92-95030-93-0

Jak otrzymać publikacje UE

Publikacje płatne:

- w EU Bookshop (internetowa księgarnia UE) – <http://bookshop.europa.eu>
- w księgarniach (podając tytuł, wydawcę lub numer ISBN)
- bezpośrednio u naszych przedstawicieli handlowych
Dane kontaktowe przedstawicieli handlowych można uzyskać na stronie <http://bookshop.europa.eu> lub wysyłając faks na numer +352 2929-42758.

Publikacje bezpłatne:

- w EU Bookshop (internetowa księgarnia UE) – <http://bookshop.europa.eu>
- w przedstawicielstwach lub delegaturach Komisji Europejskiej
- Dane kontaktowe przedstawicielstw i delegatur można uzyskać na stronie <http://ec.europa.eu/> lub wysyłając faks na numer +352 2929-42758.

EUROPEJSKI INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH

*europijski strażnik ochrony
danych osobowych*

www.edps.europa.eu

■ **Urząd Publikacji**